

הישיבה המאתיים שבעים ושתיים (רעב)

ביום כ"ו בניסן התשס"ג (28 באפריל 2003) בשעה 15:00, בבית האקדמיה בירושלים.

הנוכחים: החברים ארי אבנר, אילן אלדר, יהושע בלאו, משה בר-אשר (יו"ר), אברהם יבין, יוסף יהלום, שמא יהודה פרידמן, מנחם צבי קדרי, מנחם קיסטר;
החברים-היועצים שולמית אליצור, יוחנן ברויאר, דוד שלשיר, חיים א' כהן, שלמה נאה, יוסף עופר;
המנהל הכללי נתן אפרתי; עובדי המזכירות המדעית אורלי אלבק, איילת בצלאל, ברק דן, רונית גדיש, צביה זמירי;
מרצים אורחים: פרופ' יוסף טגליכט וד"ר מיכאל ריזיק.

סדר היום: א. כתיבה בתיבה אחת או בשתי תיבות – הרצאות והמשך הדין
ב. נטיית הרבים של קָצָה
ג. מילים בשימוש כללי

א. כתיבה בתיבה אחת או בשתי תיבות – הרצאות והמשך הדין

מ' בר-אשר: אני מתכבד לפתוח את הישיבה. שלושה חברים התנצלו על היעדרותם היום מחמת מחלה.

בסוף ישיבה רסט התחלנו לעסוק בשאלה סבוכה של כתיבת מילים המורכבות מבסיסים שונים – בתיבה אחת או בשתי תיבות מוקפות. האד' בן-חיים הציע שלפני שניכנס לעובי הקורה בעברית, נשמע סקירה על הבעיה ועל שברה בשפות אחרות. קיבלתי את הצעתו, ואני מודה לפרופ' יוסף טגליכט ולד"ר מיכאל ריזיק שהסכימו להשמיענו סקירה על סוגיית המילים המורכבות באנגלית וברוסית. נשמע תחילה את הרצאתו של פרופ' יוסף טגליכט על אנגלית.

י' טגליכט: אחרי שהסכמתי לדבר על כתיבת הצירופים באנגלית, עיינתי בכמה ספרי עזר כדי לברר מה נאמר בהם על מקפים. באחד הספרים האלה מצאתי הזהרה חמורה בזה הלשון: "אם תתייחס למקפים ברצינות, תיטרף עליך דעתך" (במקור: "If you take hyphens seriously, you will surely go mad"). נחרדתי כמוכן, אבל אמרתי בלבי לשים נפשי בכפי, ולבוא לדבר על מקפים ברצינות.

כידוע אין שלטון יחיד בשפה האנגלית. זה נכון לא רק לכל מי שמדפיס אנגלית ברחבי העולם, אלא גם בתוך כל ארץ פנימה. לא האנגלית האמריקאית, לא האנגלית

הבריטית ולא האנגלית של כל ארץ אחרת עשויות מקשה אחת. לכל מו"ל השיטה שלו. ואולם אפשר לקבוע דברים מסוימים באופן כללי:

א. במאה השנים האחרונות, ובמיוחד בחמישים השנים האחרונות, השימוש במקפים פחת.

ב. האנגלית האמריקאית משתמשת במקפים פחות מהבריטית.

ג. הסיכוי שצירוף כלשהו ייכתב רצוף, היינו בלי מקף ובלי רווח בין הרכיבים, רב יותר ככל שהצירוף ישן יותר, מופר יותר וקצר יותר.

ד. כל זה אינו תקף במידה שווה לכל הצירופים, וצריך להבדיל בין תבניות שונות. לכן בחרתי כמה תבניות – שתי תבניות של שמות עצם, ארבע תבניות של שמות תואר ורשימה מעורבת אחת הכוללת מילים בעלות קידומות שונות – ואצביע על המאפיין את התבניות האלה. את הדוגמאות אספתי משני מילונים, שניהם חדשים למדי – משנת 1998. הראשון, *Random House Webster's Unabridged Dictionary*, אמור לייצג את האנגלית האמריקאית; השני, *The New Oxford Dictionary of English*, אמור לייצג את האנגלית הבריטית. אבל צריך להדגיש שזה ייצוג מוגבל, כלומר הם אינם מייצגים את כל מה שנכתב בבריטניה ובארצות הברית.

התבנית הראשונה: צירוף של שני שמות עצם. כאן הסיכוי למצוא מקף הוא קטן מאוד, והבחירה היא בין כתיבה ברצף לכתיבה ברווח. למשל: fishnet, airmail, paperweight לעומת paper clip, fish knife, air rifle. כמובן לא תמיד האמריקאית והבריטית מסכימות זו עם זו, למשל באמריקאית fishpond אבל paper knife; בבריטית fish pond, אבל paperknife.

התבנית השנייה של שמות עצם: צירוף של פועל ומילית. כאן אין כתיבה ברווח: takeover, pickup, lookout, getaway, smash-up, get-out. באנגלית האמריקאית בולט המעבר המואץ מכתיבה במקף לכתיבה ברצף, למשל knockdown, cutoff, breakup לעומת break-up, knock-down, cut-off בבריטית.

התבניות הבאות הן של שמות תואר. התבנית השלישית: צירוף שם עצם ושם תואר, והיא נחלקת לשתי קבוצות לפי התפקיד הסמנטי של שם העצם: בקבוצה הראשונה שם העצם מציין את התחום שאליו מתייחס הצירוף, ובדוגמאות נמצא כתיבה ברצף או כתיבה במקף, למשל seasick, airtight, camera-ready ו־colo(u)r-blind, duty-free מזה. בקבוצה השנייה שם העצם מציין את הקצנת התכונה המסומנת על ידי שם התואר. באמריקאית נוהג המקף, למשל stone-cold, crystal-clear, brand-new; גם בבריטית נוהג המקף, אבל בחלק מן הצירופים – ולא הצלחתי לגלות מדוע באלה ולא באחרים – דרך הכתיבה משתנה לפי התפקיד התחבירי של הצירוף: אם הוא משלים של גרעין הנשוא, הכתיבה ברווח, ואם הוא לוואי, הכתיבה במקף: The explanation

should be crystal clear לעומת We want a crystal-clear explanation. גם בתבנית הרביעית, well ובינוני סביל, כגון well-built, well-adjusted, נשמרת

באנגלית הבריטית ההבחנה בכתיבה בין הצירוף כמשלים של גרעין הנשוא לצירוף כלוואי. במשלים הכתיבה ברווח: The diet should be well balanced; בלוואי –

במקף, כמו באנגלית אמריקאית: You need a well-balanced diet.

התבנית החמישית: צירוף שם תואר ושם עצם, כגון wide-, long-life, high-grade, angle. בתבנית השישית נוספת לשם העצם הסיומת -ed, כגון red-, narrow-minded, good-natured, headed. בשתי התבניות אופיינית הכתיבה במקף הן בבריטית הן באמריקאית.

בתבנית האחרונה צירופים הפותחים בקידומות, כמו re-, pro-, de-, anti-. גם כאן אפשר למצוא הסכמות מסוימות בדרכי הכתיבה: כשהבסיס נפתח באות גדולה, המקף חובה. למשל: de-Christianize, pro-European, anti-American; בזוגות מילים בעלות משמעות שונה הפותחות ב-re, תיכתב האחת במקף כדי להבחין ביניהן, למשל recover 'להחלים', 'להתאושש', לעומת re-cover 'לכסות מחדש'; מקף יכול לשמש למניעת רצף תנועות זהות, למשל anti-imperialist, co-op, de-emphasize, אבל בכמה צירופים הפסיקו להשתמש במקף: coordinate, cooperate. המגמה למעט במקפים חזקה יותר אצל האמריקאים. כך גם כשנוצר רצף תנועות זהות, כגון reemphasize, preemptive לעומת re-emphasize, pre-emptive במילון הבריטי, וגם בצירופים אחרים, כגון antiracism, cobelligerent, neorealism, preprint במילון האמריקאי לעומת anti-racism, co-belligerent, neo-realism, pre-print במילון הבריטי.

הגענו לסוף הסקירה הקצרה. אפשר לסכם ולומר שמצאנו צירוף לא מפתיע של חוק ואי-סדר, כאילו האנשים אומרים: שיטתיות פה ושם עד גבול מסוים – ניחא, אבל שיטתיות בכל – חס וחלילה.

מ' בר-אשר: אני מודה מאוד לפרופ' טגליכט גם על תוכן הדברים וגם על דרך אמירתם. האם יש שאלות?

א' אלדר: נורמטיביסטים אנגלים מתייחסים לנושא המקף וקובעים בו כללים?

י' טגליכט: לא הסתכלתי בספרי לימוד. בכל בית דפוס ולכל מו"ל המכבדים את עצמם יש style-book – ספר הדרכה לכותב. אבל ספרים אלה בדרך כלל קצרים וכלליים למדי, וכמובן אינם מסכימים בהכרח זה עם זה.

מ' בר-אשר: נאמר לי שספר ההדרכה שהוציאה אוניברסיטת שיקאגו נחשב לאורים ותומים של עורכי הלשון.

י' טגליכט: לא בדקתי בו, אבל סביר להניח שהמילון האמריקאי שהשתמשתי בו אינו סותר את מה שנאמר בספר ההדרכה הזה.

מ' בר-אשר: תודה רבה. נעבור לסקירתו של ד"ר מיכאל ריזיק, עובד המילון ההיסטורי, על המצוי ברוסית.

מ' ריזיק: התבקשתי לדבר על הרוסית אף שעליי להודות כי אינני מומחה לרוסית.

כשם שרוסיה שונה מאנגליה ומארצות הברית, כך שונה הרוסית מן האנגלית: ברוסית יש כללים מחייבים גם לדרך כתיבתן של המילים המורכבות, אם כי בחלק מהמקרים גם ברוסית נמצא רשימות שרירותיות המבוססות על מסורת הכתיבה. הדברים מצויים בספרי הדקדוק, והסקירה שאתן לכם מתבססת על "הדקדוק הרוסי" (*Grammatika Russkogo Jazyka*) של דיטמאר רוזנטל, שלאורו צריכים ללכת כל בתי ההוצאה לאור ברוסיה.

הנטיות הכלליות הן אלה:

א. אם הרכיב הראשון בצירוף הוא מילה עצמאית ברוסית, גדול הסיכוי שהרכיבים יופרדו במקף, כגון המכונות *motor-generator*, *dinamo-mashina* ויחידות המידה *kilogram-chas*, *gramm-atom*;

אם הרכיב איננו מילה עצמאית, בדרך כלל תיכתב המילה המורכבת ברצף. כך למשל בצירופים הפותחים בקידומות *biostantsija*, *agrotexnika*, *termogidrodinamika*. יש לציין שאורך המילה אינו משפיע על דרך הכתיבה – במקף או ברצף.

כמובן אפשר למצוא חריגים לכאן ולכאן, כמו שמות תנועות פוליטיות וחבריהן, המופרדים במקף אף שאין לרכיב הראשון קיום עצמאי – *anarxo-sindikalizm*, *sotsial-revoliutionsioner* – וכן קידומות נדירות, כגון *vitse-admiral*, *unter-ofitser*, שכתבתן היא בבואה של הצירופים האלה בשפות זרות. ככלל יש לציין שצירופים שנשאלו משפות אחרות נכתבים ככתיבתם בשפות המקור – ברווח או ברצף – למשל *blek end uajt* מאנגלית, *kazus belli* מלטינית, *kontoloro* 'על חשבונם' מאיטלקית. מצד שני נמצא גם קידומות בעלות קיום עצמאי הנכתבות ברצף, כגון *nizko* 'נמוך' ו-*gluboko* 'עמוק'. למשל *glubokovodnyj*, *nizkotemperaturnyj*. כאמור אלה משקפות מסורת כתיבה רבת שנים עוד למן המאה התשע-עשרה.

ב. אם רכיבי המילה המורכבת שווי-ערך מבחינת הדקדוק, למשל אלה שני שמות תואר שאפשר לחברם במילת חיבור, דוגמת וי"ו החיבור בעברית, הרכיבים יופרדו במקף. כך גם שמות תואר הגזורים משמות עצם הנכתבים במקף יוסיפו להיכתב במקף, כגון *agitatsionno-propagandistskij* או גוני צבעים מעין *zolitisto-krasnyj* 'אדום-זהב'. *jugo-zapadnyj* או *nju-jorskij*.

אם הרכיבים שונים, למשל צירוף של שם עצם ושם תואר או של שם עצם וגוניטיב המגדיר אותו, בדרך כלל תיכתב המילה ברצף, למשל *zheleznodorozhnyj*, הבא מצירוף *zheleznaja doroga* 'מסילת ברזל', או *vagonoremontnyj* – הגזור מצירוף *remont* ו-*vagon* 'תיקון קרונות'.

א' אבנר: התרשמתי שרוב הדוגמאות שהובאו בסקירות – גם באנגלית וגם ברוסית – הן של צירופי מילים אנגליות או רוסיות מקוריות. ועדת הדקדוק התחבטה בעיקר בכתיבת צירופים שמקורם בלעז. האם יש ייחוד בדרך כתיבתם של צירופי מילים שאולות ברוסית ובאנגלית?

מ' ריזיק: חלק גדול מהצירופים שהבאתי מורכבים ממילים שאולות כדי שהקהל היושב כאן ואינו דובר רוסית יוכל להבינם בנקל. לא ראיתי כללים המיוחדים לצירופים האלה.

י' טגליכט: באנגלית בחלק גדול מהצירופים בעלי הקידומות יש רכיב זר. נראה לי שכאשר הקידומת יוונית או לטינית והמשך הצירוף אנגלי, יש נטייה כלשהי לכתוב במקף, כגון pro-life או pro-choice. גם הכתיבה בשפת המקור היא גורם משפיע, למשל de facto או de jure נכתבים בשתי תיבות.

מ' בר-אשר: אני מודה מאוד לשני המרצים. לאחר שלמדנו מהנעשה במחוזות נכר, נחזור לצירופים העבריים.

א' אלבק: אזכיר לכם בקווים כלליים את הדברים שפתחנו בהם בפעם הקודמת. חילקנו את הצירופים לשלוש קבוצות: הקבוצה הפשוטה היא של צירופי כלאיים, כלומר צירופים בעלי רכיב לועזי ורכיב עברי. כאן ועדת הדקדוק ממליצה להפריד את הרכיבים במקף, למעט בצירופים שהשתרשו, דוגמת אנטישמי, מיקרוגל.

בקבוצה השנייה צירופים שכל רכיביהם עבריים, והראיתי שבמאגר המונחים של האקדמיה חוסר עקיבות מרשים, למשל תת-מימי או תתמימי מד-גובה או מדגובה. דרך הכתיבה איננה הבעיה היחידה, ונובעות ממנה שאלות אחרות, כגון צורת הרבים. אחת הדוגמאות היא צורת הרבים של מד-זווית / מד-זווית: מד-זווית או שמא מד-זוויתיים. בקבוצת הצירופים הזאת לא גיבשה ועדת הדקדוק המלצה, אבל הסתמנה נטייה להפרדה במקף.

הקבוצה השלישית – הבעייתית מכולן – היא של צירופים שכל רכיביהם לועזיים. גם כאן מגלה מאגר המונחים חוסר עקיבות בולט. בתחילה נהגנו במזכירות המדעית לכתוב את הצירוף לפי כתיבתו במקור – אם בשתי תיבות או בתיבה אחת. ההצעה הזאת לא התקבלה בוועדת הדקדוק. כן נדחתה ההצעה להשאיר את ההחלטה בידי כל ועדה וועדה. בסופו של דבר החליטה ועדת הדקדוק להמליץ על הפרדה במקפים, להוציא מקרים של מסורת כתיבה מושרשת. אולם אז עלו בעיות נוספות: האם כל רכיב יופרד במקף? מהו רכיב? מה דינם של צירופים מרובי רכיבים? נשמח מאוד אם הדיון היום יניב החלטות מעשיות, בייחוד בקבוצת הצירופים הזאת.

מ' בר-אשר: אסכם ואומר שכפי שאני מבין את הדברים, המגמה בכל קבוצות המילים המורכבות היא להפריד את רכיביהן ככל הניתן.

י' בלאו: לצערי הגעתי למסקנה שיקשה עלינו מאוד לגבש כללים בנושא הזה. עצתי היא להניח לדברים ולהשאירם לשיקול דעתו של כל כותב. גם בחלק ניכר מן הסוגיות בפיטוק לא קבענו כללים מוחלטים, והשארנו לכותב שיקול דעת נרחב. מדוע לא נעשה כן אף עתה?

מ' בר-אשר: ומה יעשו במזכירות המדעית כשכל ועדה מחליטה על כתיבה שונה, לעתים של אותו הצירוף עצמו?

י' בלאו: שמענו שלכל הוצאת ספרים המכבדת את עצמה יש כללים משלה. יכולה גם

המזכירות המדעית לקבוע כללים פנימיים למאגר המונחים ולפרסומיה, אבל לא יהיו אלה כללים מחייבים מחוץ לאקדמיה.

מ' בר-אשר: יתרונם של עובדי המזכירות המדעית שהם נדרשים לשאלות האלה דבר יום ביומו. בטוחני שאם תעביר להם המליאה את ההחלטה בעניין, הם ייטיבו לנסח כללים.

ח' כהן: אני תומך בכל לב בהצעה שמליאת האקדמיה תמשוך ידה מדיון ומקביעת כללים בנושא הזה, ושהמזכירות המדעית תגבש הנחיות פנימיות – כהוצאת ספרים.

מ' בר-אשר: גם במקרה כזה שהכללים הם בגדר המלצה או עצה בלבד, יכול שציבור גדול ינהה אחריהם.

ח' כהן: ציבור גדול יכול לנהות גם אחר ההנחיות של הוצאת הספרים "מאגנס", למשל.

א' אבנר: להצעתו של האד' בלאו יש כל המעלות, מלבד חיסרון אחד: איננו יכולים לפטור את עצמנו מן האחריות לצורתן ולנטייתן של מילים עבריות. אנחנו יכולים למשוך ידנו מן העיסוק בכתיבתם של צירופים שכל רכיביהם לועזיים; את דרך כתיבתם אפשר להשאיר לשכלם הישר של הכותבים. אבל שאלת מדיוניות או מדיוניות וצורת הריבוי שלו רובצת לפתחנו. עם זאת ייתכן שלא נוכל לקבוע כלל, ושלא יהיה מנוס מהחלטה פרטנית על דרך כתיבתו של כל צירוף וצירוף. אשר לצירופי הכלאיים – צירופים שרכיביהם עבריים ולועזיים גם יחד – אני תומך בהמלצת ועדת הדקדוק להפרידם במקף, אלא אם כן אלה צירופים שכתבתם בתיבה אחת מושרשת מאוד.

י' בלאו: את רוב המקרים אפשר להשאיר להחלטת המזכירות המדעית ולשיקול דעתם של הכותבים. הדברים אמורים גם בשאלת צורת הרבים של שמות הפותחים ברכיב מד. יחליטו הכותבים לעצמם אם לכתוב מדי-לחץ או מדלחצים.

א' אלדר: גם אם יוחלט לקבל את הצעתו של האד' בלאו, אני מציע שלפחות קטגוריה אחת לא תישאר לשיקול דעתם של כותבים ועורכים, ונקבע שתחיליות תופרדנה תמיד במקף. המלצה מעין זו כבר עולה מכללי הפיסוק של האקדמיה; בכללי המקף אנו קוראים: "ראוי לסמן מקף אחרי תחיליות ולפני סופיות. למשל: בין-לאומי, דר-שיח, האי-אמון, מוליכות-על". ההחלטה הזאת נוגעת למורפולוגיה העברית, היא ברורה ופשוטה שכן מרבית המילים חדשות ואין ליחס להן מסורת כתיבה מושרשת. למעשה אין מדובר בהחלטה חדשה, אלא בקיום החלטה שכבר מקובלת על האקדמיה.

י' עופר: הרעיון שלא לחוקק בעניין הנדון חוקים קשיחים נראה לי. לפיכך יש לתת משנה חשיבות למה שעולה ממאגר המונחים שלנו. המאגר הוא פרי עבודה מאומצת רבת שנים של עשרות ועדות, והן עצמן כבר נתנו דעתן לדרך כתיבתם של המונחים שנכללו במילונייהן. אמת, יש שאותו מונח נכתב בכמה דרכים, אבל לשינויים האלה

אפשר להתייחס בדיוק כפי שמתייחסים לכל סוגי השינויים האחרים שעוברים מונחים בחלוף השנים. הרי סתירות פנימיות במאגר המונחים והבדלי מינוח מפאת השנים החולפות או התחומים השונים הם בבחינת חזון נפרץ אצלנו. ייתכן שבמקרים של סתירות בולטות נצטרך להתערב, אבל אני חושש מפעולה גורפת. אינני רוצה שישונו מונחים בניגוד למה שנהוג אצל אנשי המקצוע, ואני מציע להיוועץ בהם תחילה.

י' ברויאר: אינני מסכים עם האד' עופר. דרך כתיבתם של מונחים – ברצף או מופרדים במקף – אינה צריכה להיות תלויה במילון שהם שייכים אליו. עם זאת אני חושש שהניסיון לקבוע כללים נוקשים יוביל לירידה לפרטי פרטים ולרשימות ארוכות של חריגים בעוד שנדרשת כאן פשטות. הדבר הפשוט ביותר לפי רוח העברית הוא להפריד בין הרכיבים במקף. אינני מציע לעשות כן במילים כגון חיידק, אבל במילים שעוד אפשר להתערב בכתיבתן, אני בהחלט ממליץ ללכת בכיוון הזה. אשר להרצאות ששמענו, אני רק רוצה להעיר שהעברית שונה באופייה, במבנה ובצורותיה משתי השפות שנסקרו. ומעניין יותר לראות כיצד הערבית מתמודדת עם הבעיות האלה.

ר' גדיש: אני מסכימה עם האד' אבנר שיש הבדל גדול בין מילים המורכבות מרכיבים עבריים למילים המורכבות מרכיבים לועזיים. שאלת המילים המורכבות מרכיבים עבריים היא שאלה סבוכה מאוד, וכפי שהראו קודמיי, היא אינה מוגבלת לצד הטכני של דרך הכתיבה של המילה המורכבת. זאת סוגיה דקדוקית ראשונה במעלה המשפיעה למשל על צורות הרבים ועל מקום תווית היידוע, ואם מתפקידיה של האקדמיה לנקוט עמדה בדקדוק העברית החדשה ולכוונו, הרי אינה יכולה לשבת כאן בחיבוק ידיים. לעומת זאת לאור המצב הבעייתי בשפות המקור ולנוכח הקשיים לזהות את הרכיבים השונים – אני מסכימה שלמילים שרכיביהן לועזיים יכולה האקדמיה להניח. על הרוב דרך כתיבתן אינה יוצאת מגדר שאלה טכנית, ובהן יכולה המזכירות המדעית להחליט בעצמה על הדרך שתלך בה. אבל חלק לא מבוטל מהמונחים העבריים שנטבעים באקדמיה הם מונחים חדשים. האקדמיה לא רק נותנת להם חיים, אלא גם נותנת להם לבוש מסוים, וראוי שצורתם לא תהיה שרירותית. כידוע חלק ניכר מן הדקדוק של האקדמיה משוקע במונחיה.

אשר לפתרון הראוי, אני ערה לקשיים בקביעות גורפות, וכדאי שההנחיה שתצא מעם האקדמיה תאפשר גמישות מסוימת. גם אני חושבת שהמגמה צריכה להיות הפרדת הרכיבים. הקורא העברי מורגל בחיפוש אחר שורשה של המילה, והפרדת הרכיבים מקלה עליו במלאכתו זו. כך למשל יש חשיבות רבה שצירוף כגון דו־קָרָן יכתב בשתי תיבות שהרי כתיבה ברצף מוליכה לכיוון המוטעה של השורש דק"ר. אבל עליי להדגיש ששאלת המקף היא השאלה המשנית מבחינתנו. השאלה הראשית היא אם לכתוב בתיבה אחת או בשתיים, והשאלה הגרפית אם לתת רווח בין התיבות או לחברן במקף משתלשלת מן ההחלטה לכתוב בשתי תיבות.

ד' טלשיר: נראה לי שרצוי להחזיר את הסוגיה לוועדת הדקדוק כדי שתגבש עקרונות

וכללים לאישור המליאה. עם זאת אין הכרח שההחלטות הללו יחייבו את כל כותבי המילונים ועורכי הספרים.

מ' קיסטר: גם אני חושב שבעיית הצירופים העבריים איננה רק בעיה טכנית, ואינני חושב שקשה להחליט על עקרונות כל עוד מניחים שאפשר לסטות מהם. ועדת הדקדוק אמרה את דברה על צירופי הכלאיים, ואשר לצירופים העבריים, גם כאן אני מסכים שהפרדה – ולא סתם הפרדה אלא הפרדה במקף – היא הכיוון הרצוי. ואין הדברים אמורים רק במדדיות או בדו-צדדי; גם צירוף מעין ארץ-ישראל צריך לדעתי להיכתב בשתי תיבות ומקף ביניהן.

א' אלדר: לדעתי חשוב שהאקדמיה תאמר את דברה, גם אם לא בצורה מוחלטת. כבר קיבלה האקדמיה החלטות שנוסחו על דרך ראוי, רצוי וכיו"ב, וגם במקרה הזה לא ראוי שהאקדמיה תתעלם מהשאלה ותימנע ממתן הנחיות. כפי שאמרתי, בראש ובראשונה הדברים אמורים בתחיליות דוגמת חד-, דו-, בתר-, אבל גם בצירופים הפותחים בבסיסים עצמאיים כגון בן, בעל, אב ואף מד. אין כאן מונח בודד וזניח אלא קבוצה גדולה מאוד של מילים מורכבות ושל צירופים, והם דורשים התייחסות.

ש' אליצור: הנושא סבוך וקשה לי לקבוע עמדה. רק רציתי להזכיר שאפילו בדבר המוסכם פה ביותר – הפרדת רכיבים כגון דו- – בכתבי יד של ספרות חז"ל שכיחה מאוד כתיבתם ברצף. כך למשל המילה דופרצוף.

מ' בראשור: אין ללמוד מדרך הכתיבה בספרות חז"ל לענייננו משום שרגיל בה חיבורן של מילים זעירות למילים שאחריהן.

מ' קיסטר: במילה דופרצוף ובמילים דוגמתה מדובר במילים שנשאלו כנתינתן ולא בתחילית.

מ' בראשור: אם אין דוברים נוספים, אני מציע להעביר את השאלה למזכירות המדעית לגיבוש הצעה – בעצה אחת עם יו"ר ועדת הדקדוק ועמי. או אז נחליט מה יהא דינם של אותם סעיפים שחברים ביקשו כי המליאה תקבע בהם כללים מפורשים, ונשקול מה להביא לאישור המליאה.

הוסכם להעביר את השאלה למזכירות המדעית בשיתוף יו"ר ועדת הדקדוק ונשיא האקדמיה לשם גיבוש הצעות החלטה.

ב. נטיית הרבים של קצה

החלטת ועדת הדקדוק וערעורו של חיים כהן

בישיבת המליאה רסב נוספה הערה בכלל ו לכללי הסגול:

צורת הרבים של טָלָה – טְלָאִים או טְלָיִים; צורת הרבים של קָצָה – קְצוֹת.

נשאלה השאלה מה צורת הרבים-נסמך (ושאר צורות הנטייה) של קצה. עיקר הדיון בוועדה היה בשאלה אם להוסיף צורת נסמך שלישיית שאיננה במקרא – קְצוֹת (ואת נטיית הרבים קְצוֹתִי, קְצוֹתֶיךָ וכיו"ב).

במקרא עולה הנטייה קְצוֹת פעמיים ממסורת הכתיב (קְצוֹתוּ – שמות לו, ח; לט, ד); ממאגר המילון ההיסטורי עולות היקריות יחידות שלה במקורות, למשל: "לכול קְצוֹת תבל" (מלחמת אור וחושך 1, 8), בפיוט: "וקבצנו מקְצוֹת הארץ" (פיוט לטל 3 – אנא לנו העתר), "במידותיה ובקְצוֹתיה" (הקליר, קדושתות לסוכות – כי אקח מועד לבוא לקץ ולמועד), "עתה יבאו עמי לקְצוֹתיה" (שם, שם).

בישיבה העלה מ' בראשר את האפשרות שהצורה קְצוֹת בצירוף "לכול קְצוֹת תבל" שבמגילות היא צורת נפרד, כמו יין נסך בלשון חז"ל, ומ' קיסטר העיר כי אמנם במגילת ישעיהו א בא הכתיב "קְצוֹת הארץ" (מא, ח).

בסופו של דבר החליטה ועדת הדקדוק שלא להכשיר את צורת הנטייה האלה ולנסח כך את ההערה על נטיית השם קצה:

צורת הרבים של קצה – קְצוֹת, ובנסמך קְצוֹתֶיךָ; בנטייה: קְצוֹתִי, קְצוֹתֶיךָ (במקרא גם קְצִיחֶם).

ח' כהן מערער על החלטת הוועדה ומבקש להוסיף להערה את הצורה קְצוֹתֶיךָ וכיו"ב, ואלה דבריו:

על שלוש ההיקריות שהועלו ממאגר המילון ההיסטורי אפשר להוסיף עשרות דוגמאות מן הספרות הרבנית לתולדותיה, מוקדמת ומאוחרת כאחת. מתקליטור פרויקט השו"ת לבדו (שכידוע אינו כולל את כל הספרות העצומה הזאת) העליתי 93 דוגמאות (75 דוגמאות לצורת הנסמך קְצוֹתֶיךָ ו-18 לצורות הנוטות קְצוֹתֶיךָ, קְצוֹתֶיךָ, קְצוֹתֶיךָ), ואין כאן המקום לפרט. אציין רק כמה חיבורים שצורות אלו נמצאות בהם, והם משתרעים על פני כאלף שנים: משפטי שבועות לרב האי גאון, חידושי הריטב"א, שו"ת הרשב"א, רא"ש, אבודרהם, כפתור ופרח (לאשתורי הפרח), מצודת דוד, בית יוסף (וכן בשולחן ערוך), שו"ת הרמ"א, שו"ת חכם צבי, נודע ביהודה, משנה ברורה, שו"ת ציץ אליעזר ועוד הרבה. דוגמאות אחדות אפשר למצוא גם במילונו של בריהודה בערך "קצה".

בעברית בת ימינו נוהגים הביטויים 'כל קְצוֹת תבל' (כצורתו במגילות מדבר יהודה!) ו'קְצוֹת הארץ', ורבים וטובים משתמשים בהם. דומני שאין צורך להדגים את שימושם, אך הנה בכל זאת דוגמה אחת: "הנהלת הסוכנות היהודית [...] שולחת שלוחיה לכל קְצוֹת תבל על מנת לעודד יהודים לעלות לישראל" (השופט חיים כהן, ע"א 409/71, פד"י כו [2], 518). ויש דוגמאות לצירופים נוספים (כגון קְצוֹת החבל, קְצוֹת המעי). המליאה מתבקשת להכריע בעניין.

מ' בראשר: אבקש מבעל הערעור לחזור על עמדתו.

ח' כהן: ועדת הדקדוק החליטה שלא להכשיר את צורת הנסמך קְצוֹתֶיךָ, צורה המתקיימת בעברית זה מאות שנים. אמנם היא איננה רווחת בספרות העתיקה שכבר עובדה במילון ההיסטורי ומגיעה עד שנת 1050 לסה"נ, אבל למן ימי הביניים ועד עצם ימינו היא רווחת מאוד. כיצד אפשר להתעלם ממנה?

אכן אצל הכותבים השונים לדורותיהם היא איננה מנוקדת, אבל זאת הדרך היחידה לפרש את הכתיב קצוות- בווי"ו כפולה. והנה בעשור האחרון אנו עדים לתופעה חדשה בקרב המוציאים לאור של ספרי קודש: המגמה להוציאם מנוקדים. כך ספר הכוזרי, פירוש רמב"ן על התורה, משנה ברורה ועוד ועוד הרבה מאוד. הנקדנים נתקלים בצורת הנסמך קצוות, וכצפוי מנקדים אותה לפי תומם ולפי הדקדוק קצוות. כך בכל הספרים שבדקתי.

ד' טלשיר: אני תומך בכל פה בעמדת האד' כהן. אני ממש מתקשה להבין מדוע לא נאשר צורה הנקריה בעברית למן הספרות העתיקה והרווחת עד היום. כבר בספר שמות קצוותו היא פעמיים צורת הכתיב, ובמגילות מדבר יהודה צורת הנסמך קצוות מופיעה לא מעט. ומה ההבדל העקרוני בין קצווי ארץ לקצוות ארץ? שמות עצם בעלי שתי צורות רבים מעין מוסדי ארץ ומוסדות תבל מצויים בעברית למכביר. הצורה קצוות- מתאשרת כמעט מאליה.

מ' בר-אשר: הדברים ברורים. אם אין התנגדות, הערעור מתקבל.

הוחלט להוסיף את צורות הנטייה קצוות-, קצוותי וכיו"ב להערה על נטיית קצה בכלל וכללי הסגול.

ג. מילים בשימוש כללי

הודעת הוועדה למילים בשימוש כללי

1. כלי כתיבה לצביעה וסימון:
מצבע - לורד, טוש
מדגש - "מרקר"
צביעון - "צבע", crayon [צבע שילדים צובעים בו, כגון צבעי פנדה, צבעי טווס]
2. גלגלֶטת - skateboard
3. שחור - reaching out
4. חָבֵר דִּיּוֹן - פּאַנל (קבוצת מתדיינים לפני קהל)
5. פְּלִיג - דיסידנט
6. ערעור על החלטת האקדמיה: קבֵּלְנוֹת שְׁרוֹת - outsourcing

רקע

1. כלי כתיבה לצביעה וסימון
הוועדה נדרשה לדיון במונחים הללו משתי סיבות:
(א) המונח פִּתְיוֹן שנקבע במונחי הסרטוט (תשל"ד) תמורת marker pen, marking pen לא נקלט וסופג ביקורת קשה;
(ב) בציבור מובחן כלי הכתיבה הקרוי "מִרְקָר" (בעל צבע שקוף וזוהר) מ"טוש" (מגרמנית) או "לורד" (שם מסחר). בציבור יש מילים וצירופים שונים למרקר: עט סימון, טוש זוהר, עט זוהר, מִדְּגֵשׁ, דִּזְנֶשׁן. המונחים באנגלית: marking pen ; indian ink ; felt-tip(ped) pen.
בדיון הראשון נטתה הוועדה לקבוע מונח כללי לפיתיון ולמרקר ועוד שני מונחים המבחינים

ביניהם. בשלושת המונחים ביקשה הוועדה שיופיע הרכיב עט: עט לָבָד (מונח כללי); עט צְבִיעָה או עט צוֹבֵעַ (לורד / טוש); (עט) מְדָגֵשׁ, עט זוֹהֵר (מרקר). בדיון חוזר בוועדה הוחלט להמליץ על ההצעות: מְצַפֵּעַ (לורד, טוש); מְדָגֵשׁ ("מרקר"), וכן להציע מונח לגיר הצבע (מסוג צבעי פנדה, צבעי טווס וכיו"ב) צְבִיעוֹן. שרגא אירמאי הסב את תשומת הלב שהמונח מְדָגֵשׁ נקבע ואף משמש במונחי טכניקה כחלופה ל־center-punch, כלי המשמש בעבודות מתכת לסימון מרכז בגוף מתכת (לפי מילוני האקדמיה וועד הלשון – לצד מְקוֹד). מלכה זמלי העירה כי השימוש בלורד ככלי כתיבה רב בקרב מורים ומרצים, ולכן יש בעיה בשם מְצַפֵּעַ.

2. גְּלָגֶשֶׁת – skateboard

המילה הובאה לדיון במליאה רכה (תשנ"ו). הצעת הוועדה הייתה גְּלָגֶשֶׁת; הצעה נוספת שהובאה: לֹחַ הַתְּלָקָה. המליאה החליטה להחזיר את המונח לוועדה. במסגרת הדיון החוזר בוועדה התברר כי המילה גְּלָגֶשֶׁת החלה מהלכת: כתבה בעיתון ילדים הכריזה כי זו החלופה העברית; יש אזכורים אחדים של המילה באינטרנט; המילה נכנסה למילון החווה. בתגובות שהתקבלו מחברי האקדמיה להצעה גְּלָגֶשֶׁת הייתה נטיית רוב המגיבים לאמץ את המילה, בעיקר משום שהיא החלה משמשת. עלו גם הצעות אחרות: גְּלָגֶשֶׁת, גְּלָגֶשֶׁשׁ, גְּלָגֶשֶׁת, גְּלָגֶשׁ.

בדיון החוזר בוועדה נאמר כי אם יש למילה גְּלָגֶשֶׁת אחיזה מסוימת בפי הדוברים, חבל יהיה לקבוע מילה אחרת שיחיה צורך להיאבק על הטמעתה.

3. שְׁחוּר – reaching out

אל האקדמיה פנתה ד"ר שושנה ריבא, אחות ראשית ארצית וראש מנהל הסיעוד במשרד הבריאות, בבקשה לקבוע חלופה עברית למונח *reaching out*, השגור לדבריה בקרב נותני שירותים בכלל ובקרב נותני שירותי בריאות בפרט. היא מסרה כי בשנים האחרונות מושג זה הוא בחזקת תפיסת עולם במערכת הבריאות. יותר ויותר ניתנת הדעת לתהליכים של יציאה אל צרכן הבריאות, הבאת המידע לפתחו, איתור קבוצות בסיכון וכיו"ב. בירור העלה שהמונח משמש גם בתחום הרווחה.

עיקר השימוש הוא בשם המופשט – כאשר מדברים על השיטה. יש גם שימוש בפועל. נמסר כי החלה לשמש לעניין זה המילה מישוג, ואולם לא נמצאו לכך עדויות. התברר כי משמשת המילה יישוג, ועדויות לה נמצאו באתרים באינטרנט.

בישיבה האחרונה של הוועדה הציע חבר הוועדה נתן צתרי שְׁחוּר על פי הפסוק במשלי: "עַל-כֵּן יִצְאֲתִי לְקִרְאָתְךָ לְשִׁחַר פְּנֶיךָ וְאֶמְצָאֲךָ" (ז, טו). ראשיתו של הפסוק יציאתי לקראתך; מציינת בדיוק את המשמעות המבוקשת, והיא מלמדת על פעולת השיחור שבהמשכו. חברי הוועדה סברו כי ההצעה טובה: במילה זו יש ייחוד, היא מבטאת היטב את המשמעות המבוקשת, ויש סיכוי שתיקלט. היא זכתה אפוא ברוב קולות. לוועדה נמסר שהמונח 'שְׁחוּר' (מְזוֹן) נקבע במונחי הביולוגיה (שטרס אושרו) לצד 'רְעִיחַ' כתרגום ל־foraging.

הצעות אחרות שעלו: קֶשֶׁר יְזוּם, הוֹשְׁטוֹת יָד, הֶשֶׁט יָד, הֶגַעַ, גְּשֶׁת, הַשׁוּג. עוד נאמר בוועדה כי גזירת שם פעולה מן השיג אינה רצויה משום שפעולה זו אינה מבטאת את המשמעות הנדונה אלא משקפת תרגום מילולי של *reaching out*.

4. תְּבָר יָדוּן – פּאנל (קבוצת מתדיינים לפני קהל)

במילונים האנגליים נקשרות ההגדרות של המילה ליחבר מושבעים. בעקבותיהם החליטה הוועדה על תְּבָר יָדוּן.

ניתנה הדעת לצורת הרבים-נסמך של תְּבָר. לפי הכלל צריך להיות תְּבָרִי. הוועדה מציעה להוסיף את תְּבָר ליוצאים מן הכלל הנוטים בסגול (כגון חֶלֶד חֶלְדִי, ולפי זה: תְּבָרִים, תְּבָרִי (דיון)).

הצעות אחרות שהעלו חברי האקדמיה: מְצָוֹת, קבוצת דיון, צוות דיון. צוין כי יש שימוש נוסף לפאנל בתחום התקשורת – רשימת מומחים שאליהם פונים כשעוסקים בעניין שהם מומחים בו. לעניין זה מוצע להשתמש בצירופים 'רשימת מומחים', 'מאגר מומחים'.

5. פְּלִיג – דיסיינט

הגדרת מילון פרולוג (לועזי-עברי): "חולק (על מדיניות הממשלה, על דעת הרוב וכד'); מתנגד; סרבן; פורש".

בדיון נאמר כי המונח במקורות לעניין זה הוא פְּרוֹשׁ (ותוספתא ברכות לפי ליברמן), אך ספק אם אפשר להשתמש בו בימינו. ההצעה פליג על פי "לית מאן דפליג".

הצעות אחרות שעלו בוועדה או בתגובותיהם של חברי האקדמיה: חוֹלְקוֹ, סָרְב, מְמָרָה, פְּלוֹג, פוֹרֵשׁ.

6. outsourcing – ערעור על החלטת המליאה

לאחר דיונים ממושכים בוועדה למילים בשימוש כללי הוגשה למליאה ההצעה לקבוע את המונח קְבָלוֹת חקורב ל'קבלנות' אך שונה ממנו תמורת outsourcing. בדיון במליאה בשנת תש"ס (ישיבה רנד) לא זכתה הצעת הוועדה לתמיכת הדוברים, ואילו ההצעה שעלתה במהלך הדיון קְבָלוֹת שְׁרוֹת זכתה בהצבעה לרוב; בפרסום ההחלטה נכתבה הסתייגות ולפיה יוגש ערעור על ההחלטה.

בדיוני הוועדה שקדמו לישיבת המליאה הובהר בשם מומחים שהמילה 'קבלנות' אינה רצויה. פרופ' יעקב קדמי מהמרכז הישראלי לניהול (מיי"ל) אמר ששני רכיבי המונח קבלנות שירות אינם מתאימים: (א) outsourcing שונה מקבלנות בהיותו לטווחי זמן ארוכים; (ב) לעתים קרובות מדובר בעבודה יצרנית ולא בשירות. חברי הוועדה הסכימו שהמונח שקיבלה המליאה אינו טוב.

הוועדה מבקשת אפוא מן המליאה לבטל את ההחלטה קבלנות שירות. הוועדה תשוב ותדון במונח אם תימצא הצעה מוצלחת.

מ' בר-אשר: נפתח בהצעות השונות לכלי הכתיבה לצביעה ולסימון.

מ' קיסטר: לכאורה אנו יודעים להבחין בין לורד למרקר, אבל למעשה ההבחנה אינה פשוטה. ההצעות מְדַגֵּשׁ וּמְצַבֵּעַ התגבשו לאחר התלבטויות רבות, והן באות להחליף את השימוש של מרקר ושל לורד או טוש בעברית הישראלית. לפי השימוש הרווח מרקר הוא טוש עדין ושקוף שאינו מכסה את האותיות ואחד מתפקידיו להדגיש טקסטים. משקלם של השמות האלה ניתן להם על פי כלי הכתיבה מְקַתֵּב שבמשנה. גם הצעות אחרות עלו, ורובן בנות שתי מילים. יש להדגיש שבמונחי האקדמיה קרוי הלורד לפי שעה פתילון, ואם לא תתקבל הצעה חדשה, ייוותר הפתילון בשמו זה.

במהלך הדיונים התברר שגם למה שמכונה בצרפתית – וממנה באנגלית – crayon אין שם עברי; מדובר במעין גיר צביעה, וילדים ומבוגרים נוהגים לקרוא לו בשם הכולל והמפושט צבע. הצעת הוועדה היא לקרוא לו צביעון.

א' אבנר: בעיניי מצבע ומדגש הן מילים שקופות וטובות; לא כן צביעון. אני מציע לאשר את שתי הראשונות ולהמשיך לחפש חלופה מתאימה יותר ל-crayon.

ש' נאה: ההבדל בין מצבע לצביעון אינו עולה מן המילים עצמן, והן יכולות לבלבל את המשתמש שינסה לזכור מה הוא מצבע ומה צביעון.

מ' בר-אשר: אני מבין שההצעה הבעייתית היא צביעון. אני מציע שנצביע תחילה על שתי ההצעות שאינן שנויות במחלוקת – מצבע, מדגש.

הצבעה

בעד מצבע ומדגש – 11

נגד – 0

הוחלט: מצבע (לורד, טוש), מדגש (מרקר).

מ' בר-אשר: נעבור לצביעון, שהועלה חשש לבלבול בינו ובין המצבע.

ש"י פרידמן: אינני חושב שיש חשש לבלבול בין צביעון למצבע משום שככל הזכור לי ילדים משתמשים בצביעונים לפני המצבעים. לפיכך ייחשפו הילדים תחילה לצביעון. לאחר שיתרגלו למילה הזאת, יגיע תורו של המצבע, שגם הגייתו קשה יותר משום שבעברית החדשה הוא ייתפס בן שלוש הברות.

י' בלאו: אולי נשאירו בשמו העממי צבע?

ר' גדיש: צבע הוא הגוון ולא כלי הצביעה.

ש' אליצור: אבל בניגוד לכלי הכתיבה והצביעה האחרים, דוגמת עט, עיפרון או מצבע ומדגש, שהחומר הכותב או הצובע מצוי בתוכם, הצבעים האלה שמחפשים להם שם הם כל כולם חומר צובע ולא מכשיר. עטיפת הניר שנועדה להגן על ידי הילדים מלהתלכלך מתקלפת בקלות, ובידיהם נשאר החומר עצמו, כלומר הצבע. כל ההבדל בינו לצבע גואש או מים למשל – שזה מוצק וזה נוזלי. לפיכך אפשר לדעתי להשאירו בשמו השגור בפי הילדים.

מ' בר-אשר: כדאי לשקול גם את הצורה צבעון במקום צביעון. זאת איננה הצעה חדשה לגמרי בהיות ההבדל רק הבדל של מקום התנועה, ולכן אפשר להביאה בחשבון.

ר' גדיש: הבעיה היא שצורת הרבים צבעונים כמוה כצורת הרבים של הפרח צבעוני.

הצבעה

בעד צביעון – 2

בעד צבעון – 7

בעד צבע – 4

הוחלט: צָבֵעוֹן – "צבע", crayon [מעין מקל של חומר המשמש לצביעה; כגון צבעי פנדה, צבעי טווס].

מ' בראש: ההצעה גלגשת לסקייטבורד מתגלגלת באקדמיה כבר שנים רבות. עכשיו אנחנו מתבשרים שהיא החלה להלך בחיים. הגיעה העת שהאקדמיה תחליט אם לאמצה או לדחותה. אינני רואה חברים הרוצים לדבר בשבחה או בגנותה, ולכן נעבור מיד להצבעה.

ה צ ב ע ה

בעד גִּלְגֶּשֶׁת – רוב גדול

הוחלט: גִּלְגֶּשֶׁת (skateboard).

מ' בראש: אנו מגיעים להצעה שחור כחלופה העברית לגישת מערכת הבריאות לצאת אל הציבור, גישה המוכרת בכינוי reaching out. למעשה אין זו מילה חדשה משום שהיא קיימת בכוח בזכות הפועל שיחר, ורק צריך היה לשדכה למוכן המיוחד הזה.

ר' גדיש: אנחנו עדים כאן למושג בהתהוותו. מצד אחד עדיין משתמשים במושג האנגלי reaching out ומצד שני מתחיל המעבר לחלופה הלא דקדוקית יישוג, שגם מבחינת מובנה איננה מתאימה. מאחר שהדברים בהתהוות, ייתכן שעוד לא איחרנו את המועד ושהחלטה שתקבל היום תיקלט היטב ותמגר את המושג האנגלי מזה ואת החלופה העברית הלא רצויה מזה.

א' אבנר: באנגלית reaching out היא מילה כללית בעלת מובנים שונים בהקשרים שונים. בהקשר של מתן שירות חברתי או שירות בריאות יש לזה המובן שנותן השירות אינו מחכה שמקבל השירות יפנה אליו, אלא נותן השירות יזום את יצירת הקשר והטיפול. עד שהעלה האד' צתרי את הצעתו שיחור, הייתי בעד טיפול יזום. אבל מרגע שעלתה ההצעה שיחור, היא התקבלה על לב כל חברי הוועדה.

א' אלדר: לפני שהעלה האד' צתרי את הצעתו, העברתי שאלון בין אנשי הסגל של החוג לסיעוד באוניברסיטת חיפה, ופה אחד הם בחרו בהצעה קשר יזום.

מ' בראש: יתרונו של שיחור שאם בעתיד גם יצטרפו לפועל, הוא ישנו מן המוכן.

ש' אליצור: שיחור היא הצעה מצוינת, אבל אני חוששת שדוברי העברית – הממעטים להשתמש בפועל שיחר – יקשרו את המילה לצבע שחור.

ד' טלשיר: נכון, המילה איננה שקופה מבחינתו של דובר העברית.

מ' בר-אשר: אזכיר את דברי האד' קיסטר במקום אחר שאילו השקיפות הייתה השיקול הבלעדי, לא היינו זוכים למילים מעין ברז, דייל ודוושה.

ר' גדיש: גם אינני בטוחה שיישוג שקופה משיחור.

הצבעה

בעד שחור - 7

נגד - 2

הוחלט: שחור (reaching out).

מ' בר-אשר: אנו עוברים להצעות חֶבֶר דיון במקום פאנל ופְּלִיג במקום דיסידנט.

מ' קיסטר: בהתקיים חבר שופטים ההצעה חבר דיון עולה כמעט מאליה. הבעיה היחידה היא שצורת הנסמך-רבים אינה יכולה להיות חֶבֶר - צורת הנסמך-רבים של חֶבֶר - ועל כן מוצעת הצורה החריגה חֶבֶר־.

אשר לדיסידנט, נראה שהמילה העברית היא פְּרוּשׁ, אבל קשה לקבלה מכמה טעמים, ובהם קרבתה - בשל ערעור העיצור הגרוני - אל פְּרֵעוּשׁ. ההצעה שזכתה לתמיכת רוב חברי הוועדה היא פְּלִיג, אבל הועלו הצעות אחרות, כגון חוֹלְקָן, סָרְב וּמְרָה, והן עומדות לשיפוטכם.

מ' בר-אשר: למשקל קָטִיל הולכת ומתקבעת בעברית ימינו המשמעות של הסיימת האנגלית -able. אני שמח על ההצעה פליג, המחלישה את המשמעות הזאת.

ד' טלשיר: אני מציע פְּלוּג, כלומר 'חֶלְוִיק'. היא נראית לי מובנת יותר.

מ' בר-אשר: העברית מכירה זוגות מעין שליח ושלוח. פליג כמוהו כפלוג.

ש' נאה: פליג היא הצעה יפה, וסָרְב יפה לא פחות. אני חושב שכדאי להעמיד גם את סָרְב להצבעה.

א' אבנר: שאלו את ביאליק אם יש חרוז לשמו והוא ענה: "לית מאן דפליג" - בהטעמת מלעיל. את המילה פליג בצירוף הזה הוא ניקד בפתח ודגש, כלומר כמשקל קָטִיל. אם כך תהא צורת הנקבה פְּלִיגָה וצורת הרבים פְּלִיגִים במקום פְּלִיגָה, פְּלִיגִים.

הצבעה

בעד חֶבֶר דִּיוֹן, חֶבֶר דִּיוֹן - רוב גדול

הוחלט: חָבֵר דִּיּוּן (פּאָנל; במשמע קבוצת מתדיינים לפני קהל); צורת הנסמך-רבים: חָבְרֵי דִּיּוּן.

בעד הצעת הוועדה פְּלִיג – 10

בעד פְּלוּג – 1

בעד סָרְב – 3

מ' בר-אשר: מאחר שיש רוב מובהק להצעת הוועדה פְּלִיג בניקודה זה, אוותר על הצבעה על הצורה לפי שיטת ביאליק.

הוחלט: פְּלִיג (דיסידנט).

מ' בר-אשר: לפני נעילת הישיבה אני מציע לקבל את בקשת הערעור על החלטת המליאה הקובעת כי החלופה העברית ל-outourcing היא קְּבֻלָּנוֹת שְׂרוּת.

התקבל ערעורה של הוועדה למילים בשימוש כללי על החלטת האקדמיה. המונח outsourcing חוזר לוועדה.